

Gemeenschappelijke Regeling

DE WADDENEILANDEN

JAARREKENING 2017

JAARREKENING 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Gemeenschappelijke Regeling.....	1
DE WADDENEILANDEN	1
Inleiding	4
1. Inleiding	5
2. Inhoudelijk verslag van de activiteiten in het jaar 2017	6
3. Bijdragen per eiland en voorstel resultaatbestemming	23
Jaarrekening.....	25
1. Balans per 31 december 2017 voor voorgestelde resultaatbestemming.....	25
2. Realisatie van de lasten per programma	26
3. Toelichting op de balans	29
4. Toelichting op de belangrijkste afwijkingen tussen de werkelijke en begrote lasten over 2017	31
CONTROLEVERKLARING 2017	32
Paragrafen.....	37
1. Paragraaf Treasury	38
2. Risicoparagraaf	39
Bijlage.....	40
Bijlage 1, kostenverdeelstaat 2017.....	41
Bijlage 2, Wet normering topinkomens 2017	43

JAARREKENING 2017

Inleiding

1. Inleiding

Bijgaand treft u aan de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden. Het Besluit Begroting en Verantwoording 2017 (BBV 2017) is leidend voor de jaarrekening 2017. Op grond van het BBV 2017 bestaat de financiële verantwoording ten minste uit:

- de balans;
- de toelichting op de balans;
- een overzicht van de baten en lasten per beleidsprogramma;
- de overige gegevens, waaronder het voorstel voor de resultaatverdeling en controleverklaring;
- de verantwoording over de verplichte paragrafen.

In de verplichte paragrafen die het BBV voorschrijft, zal alleen worden ingegaan op de zaken die relevant zijn voor de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden. Deze betreffen:

- de treasuryparagraaf;
- de risicoparagraaf.

In deze jaarrekening zijn als vergelijkende cijfers opgenomen de cijfers zoals die voortvloeien uit de begroting 2017.

2. Inhoudelijk verslag van de activiteiten in het jaar 2017

Het jaar 2017 is voor de Gemeenschappelijke Regeling (GR) een intensief jaar geweest. Onderstaand zullen de belangrijkste ontwikkelingen in het jaar 2017 nader worden toegelicht aan de hand van het Programmaplan.

2.1 Programma 1: Bestuur, organisatie en algemene zaken

Brief aan de kabinetsinformatuur

In het kader van de formatie van een nieuw Kabinet in april 2017 is een aan de kabinetsinformatuur mevrouw Schippers een brief gestuurd waarbij namens de 5 eilanden onder meer aandacht wordt gevraagd voor de thema's leefbaarheid, duurzaamheid en de Waddentoets in het nieuw regeerakkoord.

2-daagse voor raadsleden op Schiermonnikoog

Op 9 en 10 maart 2017 hebben de gemeenteraadsleden in het kader van de samenwerking een bezoek gebracht aan Schiermonnikoog. Er is uitvoerig gesproken over de komst en inhoud van de Omgevingswet. Vervolgens stond een fietstocht over het eiland op de agenda met een bezoek aan begraafplaats Vredenhof. Na de fietstocht ging het gesprek over het jaarplan voor de onderzoeken van de Rekenkamercommissie. Gesproken werd onder andere over de mogelijkheden van een onderzoek naar de uitvoering van de zogenaamde "Waddentoets". De dag werd afgesloten met een diner en overnachting in hotel Van der Werff.

Vrijdagochtend ging het over de methode "ONAF", het nieuwe SMART" onder leiding van Twijnstra en Gudde. Om 12.30 uur werd de tweedaagse afgesloten en vertrok een ieder weer naar het eigen eiland.

Werkessie Programmaplan

Op 1 juni heeft een brede ambtelijke vertegenwoordiging van de 5 Waddeneilanden een werksessie gehouden over een meerjarig programmaplan voor de waddensamenwerking. Daarbij is ook rekening gehouden met de "nieuwe" inrichting van de Gemeenschappelijke Regeling.

De belangrijkste uitkomsten waren:

- Een voorstel om de portefeuillehoudersoverleggen te vervangen door ontmoetingsdagen voor de collegeleden van de eilanden waarbij tijdens die dagen in verschillende werksessies actualiteiten uit de verschillende beleidsterreinen worden besproken;
- Een voorstel om met ingang van 2018 te werken met de volgende portefeuilles:
 - Openbare orde, kustveiligheid en water
 - Leefbaarheid en vitaliteit
 - Duurzaamheid
 - Projecten

Inmiddels heeft een en ander ook een plek gekregen in de verdere herziening van de structuur van de GR.

Driemaandelijke nieuwsbrief

In 2017 is de nieuwsbrief van de samenwerking weer nieuw leven ingeblazen. In 2017 is de nieuwsbrief viermaal verschenen. We merken dat deze uitgebreide nieuwsbrief zowel bij raads- en collegeleden alsook bij de ambtenaren op de eilanden in een behoefte voorziet.

Waddendag 2017

Op 20 september 2017 vond de jaarlijkse Waddendag plaats. Het entrepotgebouw aan de Dokkade in Harlingen was de thuisbasis voor de gehele dag. Hier werd de dag afgetrapt met een lezing over samenwerken vanuit een antropologisch perspectief door Jitske Kramer. Na de lunch ging de helft van de groep naar het Waddenkantoor en de andere helft bleef op de Dokkade. Jitske zette de groep aan een kaartspel, met als doel te zien hoe verschillend iedereen hiermee om zou gaan binnen een team. Op het Waddenkantoor was het doel te ontsnappen uit een Escaperoom. Het programma werd vervolgd met een stadswandeling door Harlingen of een bezoek aan de Willen Barentsz werf. Met het mooie weer erbij was dit een leuke activiteit om Harlingen een beetje te leren kennen. Met hapjes en drankjes werd de dag afgesloten aan de Dokkade.

Samenwerking in de bedrijfsvoering

HRM plan de Waddeneilanden

In 2016 is het eerste HRM plan voor de samenwerkende Waddeneilanden vormgegeven. Het plan is bedoeld om inzicht te geven in de organisatie, planning, doelstellingen en prioriteiten op het gebied van Human Resource Management (HRM) binnen de gemeenschappelijke regeling “De Waddeneilanden”. Voor 2016 is de keuze gemaakt, om met inachtneming van de geschetste kaders en na realisatie van de randvoorwaarden, te starten met het harmoniseren van een deel van het beleid vanaf 1 januari 2016. Nieuwe ontwikkelingen worden daarbij in gezamenlijkheid opgepakt.

In 2017 is het plan uit 2016 geactualiseerd aan de nieuwste ontwikkelingen, onder andere met betrekking tot functiewaardering HR21, de nieuwe CAO en de arbeidsvoorwaardennota. Wij kunnen constateren dat de samenwerking op HRM-gebied steeds meer vorm en inhoud krijgt en zijn vruchten begint af te werpen.

Gezamenlijke inkoop en IGI

Lopende het jaar 2016 zijn er ontwikkelingen geweest om mee te kunnen doen voor de landelijke aanbesteding voor mobiele telefonie welke door KING is geïnitieerd.

Omdat de dekkingsmodellen per provider nogal wat verschillen in het waddengebied en op de eilanden is besloten om als 5 gezamenlijke eilanden in te schrijven.

Deze minicompetitie is in 2017 afgerond maar vanuit de eilanden bestaat nog wel een grote zorg over de dekking van de provider op de eilanden. Pas als hierover voldoende concrete afspraken zijn gemaakt zal iedereen van het nieuwe contract gebruik gaan maken.

Net zoals de andere basisregistraties, is de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) wettelijk geregeld. Op 1 januari 2016 is de wet in werking getreden voor bronhouders en de Landelijke Voorziening (LV BGT). De digitale kaart is lopende 2016 opgebouwd en is vanaf 2017 in beheer genomen.

Als onderligger daarvoor hebben wij in 2016 ook de luchtfoto's laten verzorgen die ook voor andere processen worden gebruikt.

Binnen het BGT project is ook de ontwikkeling voor de wijzigen van de Wet Informatievoorziening Ondergrondse Netten (WION) meegenomen zodat in 2017 ook in gezamenlijkheid aan deze nieuwe Wet Informatie-uitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse Netten) (WIBON) kon worden voldaan.

Automatisering en informatievoorziening

In 2017 heeft de implementatie van het nieuwe gezamenlijke zaakstelsel centraal gestaan. Er is uiteindelijk voor gekozen om de keuze van Texel te volgen en te kiezen voor het Mozard-systeem.

Op Texel draait Mozard lokaal, voor de Friese Waddeneilanden is voor de cloud-oplossing gekozen. Ook het Shared Service Centrum Leeuwarden speelt een rol in deze implementatie.

De inrichting en implementatie van Mozard hebben in 2017 veel tijd gekost. De projectgroep met daarin diverse medewerkers van alle eilanden zorgt voor een gelijke aanpak en inrichting van Mozard over de eilanden heen. Hiermee is een belangrijke bijdrage geleverd aan de samenwerking tussen de eilanden en het harmoniseren van de werkprocessen. Aan het eind van 2017 kon worden geconcludeerd dat de uiteindelijke implementatie in de loop van 2018 kan plaatsvinden.

Daarnaast zijn in 2017 verdere stappen gemaakt in het verder onderbrengen van de ICT-dienstverlening bij het Shared Service Centrum Leeuwarden. Zo is het DNS-beheer overgedragen evenals de dienstverlening omtrent het BGT-beheer. Ook zijn binnen het samenwerkingsverband met het Shared Service Centrum Leeuwarden de eerste verkennende stappen gezet op het gebied van Govroam. Govroam ondersteunt overheden om te voldoen aan verplichtingen ten aanzien van de veiligheid van WiFi-netwerken.

Aan het eind van 2017 zijn in samenwerking met het Shared Service Centrum Leeuwarden de zelf-evaluaties voor de ENSIA, de eenduidige normatiek single information audit ingevuld. Voor Suwinet en DigiD was deze verplicht, voor de BAG en BGT was het nog optioneel. Vanaf het verantwoordingsjaar 2018 worden ook deze verplicht. In 2018 zal de verdere afronding van de verantwoording via de raden en colleges verder afgerond worden.

Landelijk gezien is er ook een aantal ontwikkelingen welke van belang zijn voor de Waddeneilanden. Zo zijn er stappen gezet in het kader van de invulling van de AVG waar we per 25 mei 2018 aan moeten voldoen en heeft de VNG na een aanbesteding een grote raamovereenkomst gesloten met Vodafone op het gebied van mobiele telefonie. Beide ontwikkelingen zullen vooral in 2018 gevolgen gaan hebben maar hierop is in 2017 al geanticipeerd.

2.2 Programma 2: Economische zaken

Investeringskader/Waddenfonds

Eind 2016 hebben de drie Provinciale Staten van Fryslân, Groningen en Noord-Holland het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 vastgesteld. Vanuit het Investeringskader zijn zes majeure opgaven benoemd.

Onderdeel hiervan is Majeure Opgave 6: 'Eilanden op eigen kracht'.

Samengevat richten de meerjarige investeringen zich op de realisatie van het volgende:

- Realiseren van zelfvoorzienendheid op het gebied van energie en water;
- Vergroten duurzaamheid (mede in) toerisme;
- Benutten van het predicaat Werelderfgoed in promotionele zin;
- Beter vermarkten van het natuurlijk kapitaal van het Werelderfgoed, onder meer door het verbeteren van de toegankelijkheid van natuurgebieden.

Voor de majeure opgave 'Eilanden op eigen kracht' is voor de periode 2016-2026 in eerste instantie € 11 mln beschikbaar (7,5% van € 150 mln.)

In 2017 is in nauw overleg met medewerkers van de Waddeneilanden, de provincies Fryslân en Noord-Holland en het Waddenfonds een Contourenrapportage Eilanden op eigen kracht opgesteld. Vervolgens is een Opgaveteam aan het werk gegaan met de uitwerking van deze eerste 'groslijst' van potentiële projecten om te komen tot een gezamenlijk meerjarig uitvoeringsprogramma voor deze Majeure Opgave.

Door op deze wijze te anticiperen op het investeringskader hopen wij in de komende jaren succesvol te zijn in het genereren van subsidiemogelijkheden vanuit het Waddenfonds.

Waddenkaart QuickScan

In februari 2017 heeft Sweco de 'Quickscan Waddenkaart' opgeleverd, in opdracht van Streekwerk Friesland. In deze rapportage is een eerste verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om op de Waddeneilanden een systeem te implementeren waarmee bezoekers aan de eilanden worden geregistreerd en zo mogelijk tevens in het kader van het verrekenen van de toeristenbelasting. Op het Duitse eiland Norderney is dit systeem, via een persoonsgebonden pas, al langere tijd succesvol.

In de quickscan is ingegaan op de mogelijkheden die een dergelijk systeem (via een pas of een app) kan bieden en de globale kosten die hiermee zijn gemoeid.

In het eindconcept van de businesscase wordt geconcludeerd dat niet elk eiland even positief is over de Waddenkaart en dat de meningen per eiland en per rederij uiteenlopen. Om deze reden is in het rapport per eiland een conclusie en zijn eventuele aanbevelingen weergegeven. Op deze manier kan per eiland de juiste afweging gemaakt worden over het wel of niet kansrijk zijn van het invoeren van een Waddenkaart.

Werelderfgoed Waddenzee

Op 31 augustus 2017 heeft Gerard Kremer, boegbeeld Waddenzee Werelderfgoed, het gezamenlijk DB van De Waddeneilanden en de Vereniging van Waddenzeegemeenten zijn bevindingen en plannen voor het vermarkten van Waddenzee Werelderfgoed als één gebied toegelicht. Dit om ervoor te zorgen dat er op een duurzame wijze meer toeristische kansen worden gegrepen, die de Werelderfgoed status van de Waddenzee met zich meebrengt.

De verschillen tussen de kust en eilandgemeenten zijn helder. Kustgemeenten trekken graag meer toeristen. Voor de eilanden is de doelgroep duurzame toerist wenselijk en zijn er mogelijkheden voor uitbreiding van het seizoen. Het belang van het in gezamenlijkheid oppakken en in het geheel voor het hele Waddengebied te denken wordt onderkend.

Project Kleine Jachthavens

Vanuit het secretariaat is het project Kleine Jachthavens opgestart om de geleiding en stagnatie in het 'rondvaar' principe te voorkomen. Uitkomst van dit project was een overzicht van waar ten aanzien van beheer en/of onderhoud van kleine jachthavens slimme besparingen liggen om als eilander jachthavens beter van elkaar te leren.

Met het opleveren van de evaluatierapportage kleine jachthavens in mei 2017 is het project kleine jachthavens afgerond. Met de aanbevelingen uit de rapportage gaan de Waddeneilanden zelf aan de slag.

Project Duurzame Handelsmissie Lab Vlieland

In het najaar 2017 kregen we de vraag om als eilanden mee te doen in het Project Handelsmissie Duurzame Startups naar de Waddeneilanden, georganiseerd door Lab Vlieland. De Handelsmissie is bedoeld om jonge ondernemers te koppelen aan duurzaamheidsuitdagingen op de Waddeneilanden en om kansen te creëren voor de eilanden, de ondernemers en de lokale jongeren. Door de handelsmissie voor startups en jongeren te organiseren rondom de trilaterale regeringsconferentie voor de Wadden in mei 2018 kan er extra aandacht gegenereerd worden voor de economische ontwikkeling van de Waddeneilanden, ook trilateraal. Eind 2017 heeft het DB ingestemd om hier een financiële bijdrage aan te leveren, en als eilandgemeenten actief in mee te doen. Begin 2018 gaat het project van start.

Waddenveren en BTW

In de Miljoenennota 2018 heeft het Kabinet aangekondigd om vanaf 1 januari 2019 BTW te willen gaan heffen op de bootkaartjes naar de eilanden. Tot nu waren de veerdiensten voor het personenvervoer vrijgesteld van BTW-heffing.

Deze aankondiging van het Rijk heeft ertoe geleid dat de eilanden hierop een stevige reactie naar de betrokken Minister hebben gestuurd. Daarnaast is via onze liaison bij het Ministerie van BZK een gesprek garrangeerd met het Ministerie van Financiën over deze aangekondigde maatregel. Een eerste gesprek heeft inmiddels plaatsgevonden waarin het Ministerie heeft aangegeven de problematiek te begrijpen en constructief op zoek te willen naar een mogelijke compensatiemaatregel. Half juni 2018 zal dit overleg een vervolg krijgen.

2.3 Programma 3: Fysieke leefomgeving (voorheen: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu)

Omgevingswet

Het kernteam Invoering Omgevingswet is in 2017 aan de slag gegaan met het informeren van de collega's en bestuurders van de eilandgemeenten. Dit is onder andere gedaan door een presentatie op de Raadstweedaagse en op de Waddendag. Dit kernteam werkt aan de voorbereiding voor het opstellen van een gezamenlijke Omgevingsvisie Waddeneilanden, zoals advisering aan colleges en het maken van een Kadernota en plan van aanpak. Het kernteam komt elke 2 maanden bijeen om ontwikkelingen, kennis en andere informatie te delen.

Verder hebben zich op de eilanden werkgroepen voor de invoering van de Omgevingswet gevormd. Ook zij hebben intern de bestuurders en medewerkers geïnformeerd.

De Friese Aanpak Omgevingsvisie

In 2017 is het kernteam van de Friese Aanpak aan de slag gegaan met diverse thema's onder de naam Omgevingslab Fryslân. Een van onze medewerkers maakt deel uit van het kernteam. In het Omgevingslab worden bouwstenen gemaakt die provincie en gemeenten kunnen gebruiken bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Er zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd met bewoners, deskundigen, overlegpartners en andere belanghebbenden.

Eén van de werkgroepen is het Integratielab, waarin de opgaven voor de toekomst van Fryslân worden samengebracht en relaties worden beschreven. Het Samenwerkingsverband is ook hierin vertegenwoordigd. De volgende opgaven zijn benoemd: klimaat, energie, ruimtelijke kwaliteit, identiteit, mobiliteit, landbouwtransitie, vitale dorpen en wijken, gezondheid en veiligheid. Juist door deze opgaven integraal op te pakken ontstaan kansen. Deze opgaven spelen tevens op de Waddeneilanden.

In 2018 wordt de eerste fase van de Friese aanpak afgerond.

Beleidsverkenning/Gebiedsagenda Waddengebied 2050

De Beleidsverkenning Waddengebied is op 6 juli 2017 middels een kabinetsreactie met begeleidende brief aan de Tweede Kamer aangeboden. De beleidsverkenning gaat over de toekomstige rol en ambitie van Rijk en regio voor het Waddengebied. Het doel van de Beleidsverkenning is om het speelveld en de mogelijke opties (met voor- en nadelen, kansen en bedreigingen) voor het toekomstig beleid en beheer van het waddengebied in beeld te brengen.

Uit de Beleidsverkenning blijkt dat veel zaken goed gaan en voldoende geborgd zijn in (inter)nationale, regionale en lokale regelgeving, convenanten, beleidsstukken en samenwerkingsprogramma's. Anderzijds geeft de Beleidsverkenning ook de noodzaak aan om de inzet op de realisatie van de herstel- en ontwikkelingsdoelstellingen voor natuurkwaliteit verder te vergroten. Een belangrijk aandachtspunt in het gebied ligt op het terrein van het sociaal en economisch potentieel van het waddengebied. Een belangrijk ander aandachtspunt ligt in de natuurlijke en economische betekenis van het open landschap van het Waddengebied enerzijds en de ruimtevraag voor duurzame energie (bijvoorbeeld windturbines) en bedrijvigheid anderzijds.

In de brief van minister Schultz (ministerie van IenM/IenW) is daarnaast het volgende opgenomen:

“Gebiedsagenda Wadden 2050

In mijn brief van 20 januari 2016 heb ik aangegeven dat ik samen met de staatssecretaris van Economische Zaken een Rijksvisie zou geven op de toekomstige ontwikkeling van de Wadden. Nu de Beleidsverkenning – in intensieve samenwerking met het veld – is afgerond, hebben wij besloten om de voorgenomen Rijksvisie te vervangen door een samen met de regio te ontwikkelen Gebiedsagenda Wadden 2050 (hierna: Gebiedsagenda).

De te ontwikkelen Gebiedsagenda heeft geen beleidsstatus en is geen structuurvisie in de zin van de Wet ruimtelijke ordening. Het is een vormvrije verkenning van ambitie, potentie, opgaven en mogelijke maatregelen van rijk en regio gezamenlijk. Ook de wijze van samenwerking kan hierin een plek krijgen. De uitkomsten en afspraken die in of naar aanleiding van een gebiedsagenda worden gemaakt, kunnen wel invloed hebben op beleid, regelgeving en financiering.

Over de aanpak van de Gebiedsagenda heeft voor de zomer overleg plaatsgevonden met de regio en in het Regiecollege Waddengebied.

Het Regiecollege heeft over deze aanpak positief geadviseerd en tevens aangegeven een aantal inhoudelijke vraagstukken in het vierde kwartaal van 2017 te willen bespreken en hierover een advies uit te willen brengen. Deze adviezen worden meegenomen in het ontwikkeltraject van de Gebiedsagenda en bij de ontwikkeling van onder meer de Nationale Omgevingsvisie en het Besluit kwaliteit leefomgeving. De ontwikkeling van de Gebiedsagenda start in de herfst van 2017 en zal naar verwachting circa een jaar in beslag nemen. De Gebiedsagenda vormt input voor de ontwikkeling van de Nationale Omgevingsvisie en het overige instrumentarium van de Omgevingswet.”

De organisatiestructuur van de Gebiedsagenda Wadden is ingericht met een stuurgroep (heeft burgemeester Schokker zitting in), projectgroep (heeft Aletta Kalma zitting in) en een klankbordgroep. Deze stuurgroep was al in het leven geroepen voor de beleidsverkenning en is in stand gebleven voor de Gebiedsagenda. De stuurgroep heeft naast haar taak om over voorstellen van de projectgroep te besluiten, een adviserende rol in de richting van de Minister.

In 2017 is voor de Gebiedsagenda grotendeels gewerkt aan het plan van aanpak en procesafspraken. Daarnaast is per deelgebied (Waddenzee, Waddeneilanden, Waddenkust) in beeld gebracht waar de opgaven en kansen liggen, middels een sterkte-zwakte analyse. Ook heeft op 23 november 2017 een werkatelier met beleidsmedewerkers van diverse gemeenten, provincies en belangenorganisaties plaatsgevonden. Bij dat werkatelier is ingebracht door de deelnemers per deelgebied, welke opgaven en mogelijkheden zij zien. Deze zijn grotendeels te verdelen over de thema's: natuur, landschap en cultuurhistorie, economie, leefbaarheid, energie, klimaat, bereikbaarheid.

In 2018 gaan we verder met het opstellen van de Gebiedsagenda Wadden om deze klaar te maken voor bestuurlijke consultatie.

Windenergie

Als eilandgemeenten hebben we als standpunt ingenomen tegen nearshore windparken op zee te zijn, maar wel voor offshore windparken op zee. Voor windmolens op de eilanden zelf is het standpunt dat we daar op dit moment nog niet direct behoefte aan hebben, maar dat dit in de toekomst kan veranderen in verband met de duurzaamheidsambitie van de eilanden.

Dit standpunt is door middel van verschillende brieven aan beleidsmakers kenbaar gemaakt.

Gaswinning

In november 2017 heeft het Samenwerkingsverband in een brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer aangegeven het idee van een tijdelijk/permanent productieplatform ten noorden van Schiermonnikoog hoogst ongelukkig te vinden. Hierbij is de zorg uitgesproken dat de economie van het eiland ernstige schade dreigt op te lopen. De rust en ruimte van Schiermonnikoog, de status van Nationaal Park van het eiland, de status van de Waddenzee als Werelderfgoed en de status Natura 2000-gebied Noordzeekustzone is onverenigbaar met een boorplatform op korte afstand van het eiland.

De afloop wordt als bekend verondersteld. Het nieuwe Kabinet Rutte III staat achter een proefboring naar gas in de Noordzee boven Schiermonnikoog, alle protesten uit de regio ten spijt. We hebben blijvende aandacht op vervolg van deze ontwikkelingen en zullen actief blijven opkomen voor onze gezamenlijke belangen.

Natura-2000

Het Samenwerkingsverband vertegenwoordigt de Waddeneilanden in het handhavingsoverleg Natura 2000 Waddenzee en Noordzeekustzone. Eén van de onderwerpen wat op de handhavingsagenda stond in 2017 was het recreatief staandwant vissen. Dit is gezamenlijk met de eilandgemeenten afgestemd.

Overige onderwerpen die bij het handhavingsoverleg aan de orde komen zijn wadloopverordening, beheerautoriteit, gesloten gebieden, andere/nieuwe verstorende activiteiten waarop gehandhaafd moet worden.

2.4 Programma 4: Onderwijs, Welzijn, Zorg en Cultuur Leefbaarheid/demografie

Leefbaarheid

In een gezamenlijke bijeenkomst van directieraad en beleidsmedewerkers in juni 2017 is geconcludeerd dat we ons als eilanden zeer bewust zijn van de impact die demografische veranderingen hebben op de leefbaarheid van de eilanden. We willen de leefbaarheid op de eilanden in stand houden. Dit is een belangrijke verbindende component binnen het Samenwerkingsverband, waarop we graag de krachten willen bundelen.

Leefbaarheid is de overkoepelende term waarin de opgaven rond onderwijs, wonen, zorg, werkgelegenheid etc. samen komen. Deze thema's werden binnen de samenwerking apart belegd in ambtelijke werkgroepen. Uit de werksessie op 1 juni kwam echter naar voren dat alle opgaven met elkaar verbonden zijn.

Onderwerpen en ontwikkelingen rondom wonen, werken, onderwijs & voorzieningen die vanuit de juni-bijeenkomst bovenaan de prioriteitenlijst stonden, betroffen onder andere:

- behoud van kwalitatief goed (basis- en voortgezet) onderwijs;
- beschikbaarheid van voldoende betaalbare woonruimte;
- behoud van (maatschappelijke) voorzieningen op gebied van levensbehoeften, zorg, welzijn etc.;
- verbreden van de werkgelegenheid;
- voldoende mensen om de gemeenschap (verenigingsleven, politiek, vrijwilligersorganisaties) draaiende te houden.

Hoewel de eilandgemeenten daarmee in beeld hebben wat de belangrijkste onderwerpen zijn die om actie vragen, is het vinden van een oplossing minder gemakkelijk. Bovendien speelt niet op alle eilanden dezelfde problematiek. En leren van en kijken naar andere krimpgebieden geeft niet voor alle onderwerpen voldoende aanknopingspunten. Want daar waar je er in een walgemeente voor kunt kiezen om 'een dorp verderop' te gaan werken, naar school te gaan of boodschappen te doen, is dit op een eiland geen optie. De bijzondere eilandsituatie vraagt dus op verschillende terreinen en voor verschillende voorzieningen om maatwerk.

Eind 2017 is een eerste opzet gemaakt voor een meer gestructureerde aanpak van dit prioritaire thema voor de komende jaren voor de Waddeneilanden.

We willen goed in beeld hebben wat er precies op welk eiland speelt. Een analyse van de situatie zal in 2018 worden opgepakt.

Ambtelijk vooroverleg Krimp en leefbaarheid

In 2017 is door de provincie en krimp/anticipeergemeenten een overleg gestart als voorbespreking van het bestuurlijke overleg krimp. Ambtelijk zijn wie hierin breed vertegenwoordigd. Eén van de doelen van dit overleg is de gezamenlijke problematiek met elkaar te delen en elkaar te ondersteunen qua kennis.

Actieplan bevolkingsdaling ministerie BZK, provincie, Waddeneilanden

In 2017 zijn bijeenkomsten geweest vanuit het actieplan bevolkingsdaling van het Rijk. Eerder is al een gezamenlijke lijst van de Waddeneilanden opgesteld, waar wij qua wet- en regelgeving tegenaan lopen. En waardoor de leefbaarheid op de eiland in het geding komt.

Halverwege 2017 is vanuit de provincie de inzet veranderd van krimp/anticipeer naar leefbaarheid. Dit kwam tegelijk met het besef bij ons als Waddeneilanden, dat leefbaarheid toch echt de grote opgave voor ons wordt de komende jaren.

In dit overleg wordt verder ook besproken hoe we de relatie tussen het Ministerie van BZK (via onze liaisonfunctionaris), de provincies en de Waddeneilanden kunnen versterken als uitwerking van het convenant.

Onderwijs

In 2017 zijn wij gestart met het organiseren van een overleg “Onderwijs Waddeneilanden” met bestuurders en ambtenaren. We hebben gemerkt dat het onderwijs op de Waddeneilanden onder druk staat en we willen hierin graag gezamenlijk optrekken. De specifieke problematiek is op elk eiland anders, maar juist door problemen te delen kunnen we elkaar helpen. Er is onder andere in beeld gebracht hoe de situatie precies is op de eilanden voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs. Tegen welke zaken lopen we aan, zoals daling van het leerlingenaantal, de kwaliteit van het onderwijs, het vorm geven van het schoolbestuur, de huisvesting van de scholen en de huisvesting van personeel.

Dit overleg wordt voortgezet in 2018.

Zorg

In 2017 zijn interviews afgenomen bij de beleidsmedewerkers Welzijn/Zorg over de huidige situatie van de zorg op de eilanden.

Naar aanleiding hiervan heeft een bijeenkomst met de beleidsmedewerkers plaatsgevonden en is de wens geuit om gezamenlijke opgaven en taken op te pakken. De beleidsmedewerkers gaan nu verder aan de slag om deze zaken uit te werken.

2.5 Programma 5: Openbare orde, (Kust)veiligheid en Water

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

In 2016 is de aandacht met name gericht geweest op de toekomstige positionering van de SIGMA-teams op de eilanden. Na de zomer van 2016 is in nauwe samenwerking tussen de Veiligheidsregio's Friesland en Noord-Holland Noord, de beide ambulancediensten en de gezamenlijke Waddeneilanden een intensief traject gestart met het oog op de toekomst van de SIGMA-teams. Landelijk is besloten de SIGMA-teams onder te brengen bij de Rode Kruis organisatie, terwijl dit bij de eilanden niet wenselijk werd geacht. In december 2016 is besloten de SIGMA-teams op de Friese eilanden bij de gemeenten te laten, maar de aansturing onder te brengen bij de ambulancediensten, zodat een goede afstemming met de protocollen van de ambulancediensten is gegarandeerd. Op Texel is, met name door een veel kortere reistijd, besloten het SIGMA-team onder te brengen bij het Rode Kruis.

Per 1 januari 2017 is in de nieuwe setting gestart. De ervaringen tot nu toe zijn positief omdat met name de vakinhoudelijke aansturing vanuit de ambulancediensten door de vrijwilligers erg op prijs wordt gesteld. Tevens is in 2017 op de eilanden nieuw materieel beschikbaar gekomen zodat de SIGMA-teams beschikken over een up to date uitrusting.

Integrale veiligheidszorg

Voor wat betreft de integrale veiligheidszorg heeft het jaar 2017 met name in het licht gestaan van de voortdurende aandacht voor de zorg voor het patiëntenvervoer via de helikopter. Na de mislukte aanbesteding van het helikoptervervoer is door het DB van de GR via diverse kanalen gelobbyd om te zorgen dat er geen "gaten" in het helikoptervervoer zouden vallen. Gelukkig is hiervoor een tijdelijke oplossing gevonden via Defensie. Een afvaardiging van de GR is aanwezig geweest bij de officiële introductie van de nieuwe ambulancehelikopter van de RAV Friesland en ANWB op 28 november 2017 in Leeuwarden. Burgemeester De Hoop heeft daarbij in zijn toespraak de grote waarde van deze voorziening voor de eilandbewoners en de gasten benadrukt en aangegeven dat de eilandbesturen erg blij zijn met de structurele oplossing die nu tot stand is gekomen.

Waterveiligheid

In de regio Friesland werken de overheidsdiensten samen aan waterveiligheid binnen de Veiligheidsregio Fryslân (VRF). In augustus is ingestemd met de Handelingsperspectief voor de Waddeneilanden. Het Handelingsperspectief geeft met een paar basisuitgangspunten richting aan wat we gaan doen om ons voor te bereiden. Uitgangspunt voor de Waddeneilanden is het stimuleren van zelfredzaamheid.

Voor de Waddeneilanden gelden andere bijzonderheden dan voor de vaste wal. Een ding is zeker, de bereikbaarheid over het water valt weg. Daarom staat in het handelingsperspectief dat overlast hoofdzakelijk op eigen kracht moet worden opgevangen. Het bijzondere aan de Waddeneilanden zijn verder de vele bezoekers. Het handelingsperspectief daarbij is, maak op lokaal niveau en onder regie van het lokale gezag afspraken ten aanzien van de zorg voor de "eiland gasten".

De werkgroep "Water en Evacuatie" kan met deze handelingsperspectieven de tactisch en operationele uitwerking verder in orde maken.

Deltaprogramma

In het kader van het Nationale Deltaprogramma is in 2014 is voor het Waddengebied een aanpak vastgelegd in de zogenaamde voorkeursstrategie: een aanpak voor de waterveiligheid in het Waddengebied met behoud van de natuurlijke waarden van het Unesco Werelderfgoed.

Deltacongres

Het Nationaal Deltacongres werd gehouden op donderdag 2 november 2017 in het WTC Expo in Leeuwarden. Het Deltacongres stond in het teken van 'Doorwerken aan een duurzame en veilige delta' met extra aandacht voor het eerste Deltaplan Ruimtelijke adaptatie. Dit achtste Nationaal Deltacongres vond voor het eerst plaats in Noord-Nederland. Met het IJsselmeer, het Waddengebied, Hoge Zandgronden, de vele waterkeringen en historische steden kwamen alle facetten van het werken aan het Deltaprogramma hier aan bod.

Het congres is door diverse bestuurders bijgewoond.

Bezoek van de Deltacommissaris aan Ameland

Met windkracht 9 en windstoten tot 120 kilometer per uur bracht de Deltacommissaris de heer Kuijken op uitnodiging van burgemeester De Hoop en gedeputeerde Staghouver van Groningen in oktober een bezoek aan Ameland. Gepast weer om zich te laten informeren over hoe de Waddeneilanden zich beschermen tegen hoogwater, zorgen dat de eilanden waterrobuust en klimaatbesteding worden ingericht en hoe te handelen als het toch een keer mis mocht gaan.

De bijeenkomst werd als zeer nuttig ervaren.

Bestuurlijke verhoudingen Kustveiligheid

Het Bestuurlijk Overleg Deltaprogramma Waddengebied (BO DPW) en het Regionaal Overleg Kust (ROK) zijn sinds april 2017 bestuurlijk samengevoegd. De voorzitter van het BO DPW/ROK, gedeputeerde Staghouver van de provincie Groningen, zit in de landelijke Stuurgroep Deltaprogramma en neemt deel aan het Landelijk Overleg Kust (LOK).

Regionale Slagkracht

In 2016 heeft het Rijk de Deltawet laten evalueren door een hiervoor ingestelde commissie. Uit deze evaluatie komt onder andere het signaal dat er in het Deltaprogramma in deze fase van uitvoering veel moet gebeuren en dit veel vraagt van de regio, maar dat de inzet en capaciteit na 2014, en daarmee de slagkracht in de regio, is afgenomen.

De Deltacommissaris heeft vervolgens eind 2016 een brief gestuurd, waarin hij het belang van een krachtige en slagvaardige samenwerking in de regio onderstreept en aan de regio vraagt om met een voorstel te komen om de slagkracht in de regio te versterken.

Binnen het Deltaprogramma Waddengebied (DPW) hebben we deze slagkracht onderzocht. Hierover is een rapport geschreven waarin diverse aanbevelingen staan over hoe we de regionale slagkracht kunnen verbeteren.

Suppletieprogramma 2017

De eilanden hebben ingestemd met het suppletieprogramma voor 2017 en de daarin opgenomen suppleties (strandsuppleties Vlieland Oost en Havenstrand en geulwandsuppleties Vlieland Oost en Ameland Zuidwest).

Kustgenese 2.0

Rijkswaterstaat wil in 2018/2019 in het gebied tussen Ameland en Terschelling een proef uitvoeren met een nieuwe manier van kustonderhoud. Daarvoor leggen ze op de zeebodem tussen de 4 en 6 miljoen kubieke meter zand neer. De eb- en vloedstromen zorgen voor een natuurlijke verspreiding van het zand langs de eilandkusten en richting de Waddenzee. Deze natuurlijke manier van verspreiden geeft naar verwachting minder hinder en verstoring voor de omgeving en de natuur. Met deze pilot wordt onderzocht hoe deze manier van kustonderhoud werkt en wat de effecten op de natuur zijn.

Besluit Primaire waterkeringen op Vlieland en Terschelling

Als uitvoering van de “Intentieverklaring aangaande de waterveiligheid op Vlieland en Terschelling” is onderzocht welk tracé de primaire waterkering in het zandige deel van Vlieland en Terschelling zou kunnen volgen. Na een zorgvuldig proces in samenspraak met de omgeving is de ligging van de primaire waterkering op Vlieland en Terschelling begin 2017 formeel vastgesteld. Met het vaststellen van de dijkeringen op Vlieland en Terschelling is duidelijk geworden welke delen van deze eilanden buitendijks zijn gebleven.

Kustpact

Als Waddeneilanden hebben wij aangegeven niet direct een meerwaarde van het ondertekenen van het Kustpact te zien, aangezien het beleid al vast ligt via de provinciale verordeningen Ruimte, de gezamenlijk vastgestelde beheersverordeningen en bestemmingplannen. Hoewel wij het pact niet hebben ondertekend, hebben wij ons uiteraard constructief opgesteld en volgen wij de Provincies Fryslân en Noord-Holland in deze.

2.6 Programma 6: Duurzaamheid

Eén van de thema's waarbij de vijf Waddeneilanden samenwerken is duurzame energie. Naast kennisuitwisseling wordt er met name door de vier Friese eilanden samen opgetrokken om projecten te realiseren. In 2015 hebben de Waddeneilanden van de Provincie Fryslân een subsidie voor duurzame projecten van € 95.000 ontvangen. De eilanden hebben daar zelf gezamenlijk ruim € 60.000 aan toegevoegd. In 2016 is dit project afgerond.

In 2017 is wederom een subsidie van de Provincie Fryslân uit het gebiedsbudget ontvangen ter hoogte van €200.000. De eilanden hebben daar zelf gezamenlijk nog eens €200.000 aan toegevoegd. In 2017 is een start gemaakt met het realiseren van projecten en tegelijk ook om de energiecoöperaties van de eilanden beter aangesloten te krijgen. Dit laatste heeft geresulteerd in twee overleggen met de duurzaamheidsmedewerkers van de eilanden en vertegenwoordigers van de energiecoöperaties op de eilanden. De samenwerking per eiland is hierbij versterkt.

In 2017 is in het kader van de subsidie een start gemaakt met projecten om het mkb- beter te betrekken, zijn de Duurzame Ondernemerskringen gestart, onderzoek naar emissievrij transport, CO2 monitoring en verduurzamingssessies met de bevolking op de eilanden.

In 2017 heeft de projectgroep Duurzame Wadden 6x vergaderd, waaronder een keer op locatie bij PostNL en 2x samen met de energiecoöperaties aan tafel. De portefeuillehouders en contactambtenaren duurzame energie zijn op studiereis naar Utrecht, Harderwijk en Appelscha geweest. Hierin stond autonoom en energiezuinig vervoer centraal.

In 2017 is de provincie Fryslân een pilot begonnen: de Friese Energiestrategie. Deze strategie is opgesteld voor heel Friesland en in oktober 2017 vastgesteld. De strategie rijkt bouwstenen aan waarmee de provincie samen met gemeenten, ondernemers en de bevolking in Friesland wil komen tot een doelmatige mix van energiebesparing, duurzame warmte, en duurzame opwekking. Het uiteindelijke doel is een energieneutraal Fryslân in 2050.

2.7 Waddenzee zaken

Externe overleggen

In 2017 is bestuurlijk dan wel ambtelijk deelgenomen of hebben wij een bijdrage aan de voorbereiding geleverd van de volgende overleggen over het Waddengebied:

- Wadden Sea Board (WSB);
- Regiecollege Waddengebied (RCW);
- Opdrachtgeverscollectief Beheer Waddenzee (OBW);
- Beheerraad Waddengebied;
- Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW);
- Toeristisch Overleg Waddengebied (TOW);
- Samenwerking vereniging van Waddenzeegemeenten.

De meest in het oog springende onderwerpen die daarbij aan de orde kwamen waren:

Wadloopverordening

De provincie Friesland is in 2015 gestart met een proces dat moet leiden tot een nieuwe Wadloopverordening, en doet dit mede voor de provincies Groningen en Noord-Holland.

In de brieven aan gebiedsgedeputeerde Kielstra hebben wij steeds benadrukt dat er ruimte geboden moet worden aan de burgemeesters van de betrokken gemeenten bij de herziening van de Wadloopverordening. Dit om recht te doen aan hun bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de openbare veiligheid. De Waddenzee is namelijk gemeentelijk ingedeeld grondgebied en burgemeesters dragen de verantwoordelijkheid voor de veiligheid. Overigens hebben wij in een overleg met de gebiedsgedeputeerde onze zorgen geuit over de zorgvuldigheid van dit proces.

Inmiddels is in 2018 het proces vanuit de provincie Friesland opnieuw opgepakt en worden de gemeenten daadwerkelijk betrokken.

Samenwerkingsagenda Beheer

In 2014 hebben het Regiecollege Waddengebied (RCW) en de Beheerraad Waddenzee de 'Samenwerkingsagenda beheer Waddenzee' vastgesteld om te koersen op meer samenwerking in het beheer van de Waddenzee met als doel: 'werken als waren we één beheerder in 2018'. Het is een programma dat bestaat uit meerdere deelprogramma's en wordt aangestuurd vanuit de Beheerraad en het Opdrachtgeverscollectief Beheer Waddenzee (OVW). In beide gremia hebben de Eiland- en Kustgemeenten een positie.

Sinds 2016 zijn we actiever aanwezig geweest in de overleggen van het OBW en de beheerraad. We hebben in 2017 wel aangegeven geen hele actieve rol te willen in het OBW gezien onze beperkte beheertaken en de zogenoemde 'standing invitation' in het OBW te behouden. Omdat we als gemeenten zelf weinig beheer hebben in de Waddenzee is deelname aan de Samenwerkingsagenda meer strategisch van aard. In 2017 speelde qua onderwerpen die betrekking hebben op de eilanden de vaargeul Holwerd – Ameland, bijeenkomsten van de kombergingsgebieden, uitvoering van het actieplan plastic vrije Waddenzee, en eind 2017 het begin van de discussie over de beheerautoriteit.

Beheerautoriteit

In 2017 is er een nieuw regeerakkoord gekomen *Vertrouwen in de toekomst 2017-2021*, met daarin de volgende passage:

“Er komt één beheerautoriteit voor de Waddenzee die een integraal beheerplan uitvoert, waardoor betere bescherming van natuurgebieden gecombineerd wordt met beter visbeheer.”

Vanuit het Regiecollege Waddengebied (RCW) is in november 2017 een brief gestuurd aan minister Nieuwenhuizen-Wijbenga met een toelichting op de huidige vorm van samenwerking op het gebied van beheer en wat daar van geleerd kan worden richting een mogelijk nieuwe beheerautoriteit. De voorzitter van het RCW heeft de Minister(s) uitgenodigd in gesprek te gaan over de invulling van “één beheerautoriteit voor de Waddenzee” en de verdere uitwerking daarvan.

Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW)

Het programma Rijke Waddenzee kent een veelheid aan projecten waardoor nader invulling gegeven kan worden aan gewenste natuurontwikkelingen in de Waddenzee. Vanuit het secretariaat worden de ontwikkelingen gevolgd. Bijzondere projecten van PRW in 2017 waren:

Verkenning Duurzame Bereikbaarheid Waddengebied

Zo is PRW in 2016 gestart met de verkenning duurzame bereikbaarheid Waddengebied, een lange termijn verkenning naar de duurzame bereikbaarheid van de Waddeneilanden. Als GR zijn we hierbij actief betrokken geweest. Deze verkenning is in 2017 afgerond. Gelet op ontwikkelingen in vervoersystemen en de morfologische ontwikkelingen in de Waddenzee wilde PRW samen met de regio in beeld brengen welke kansen er liggen voor duurzame bereikbaarheid van het Waddengebied op de lange termijn. Er zijn verschillende werksessies over dit onderwerp gehouden waarbij we als eilandgemeenten actief aanwezig waren. Eind 2017 is het definitieve rapport hierover verschenen.

Project Scheepswrakken en kansen voor natuurherstel

Vanuit PRW is men in samenwerking met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de gemeente Texel in 2017 begonnen met een pilot in de Waddenzee voor de kust van Texel getiteld: Scheepswrakken en kansen voor natuurherstel. Er wordt in de pilot geprobeerd om schelpdieren in te zetten om scheepswrakken te beschermen. Naast bescherming moet dit ook meerwaarde opleveren voor de biologische rijkdom van de Waddenzee.

Toegangbeperkend besluit Waddenzee

Het ministerie van LNV (in 2017 deels EZ) is bevoegd om jaarlijks de toegang tot ecologisch waardevolle en verstoringgevoelige gebieden in het Waddengebied te beperken. Begin augustus 2017 ontvingen we de wijzigingsvoorstellen voor het toegang beperkend besluit Waddenzee 2018. Hierin werd voorgesteld de begrenzing van een aantal gebieden iets aan te passen, een 3-tal gesloten gebieden weer te openen, en een 3-tal gebieden te sluiten. Naar rato bevat het voorstel minder oppervlakte aan gesloten gebied. De Kuipersplaat, Engelsmanplaat en Engelsche Hoek waren nieuwe gebieden die zouden moeten worden afgesloten in de Waddenzee.

Naar deze gebieden vinden echter vanuit de eilanden o.a. robbentochten plaats. In het Toeristisch Overleg Waddengebied van 19 september zijn deze maatschappelijke belangen aangegeven richting het ministerie. Het ministerie heeft in dit overleg toegezegd nog eens apart met de ondernemers van robbentochten te zullen spreken over de precieze begrenzing van het gebied. De ondernemers van de robbentochten van Vlieland en Terschelling hebben rechtstreeks hun zorgen kunnen uiten over het voorstel voor het sluiten van de Engelsche Hoek. Vanuit het DB de Waddeneilanden is hierover ook een gezamenlijke brief uitgegaan. Uiteindelijk kwam van het ministerie van LNV het bericht dat gezien alle ontwikkelingen en de tijd besloten is het huidige proces rondom de wijzigingsvoorstellen te stoppen en hiervoor in 2018 een nieuw proces te beginnen. Dit betekent, dat in 2018 het huidige toegangbeperkend besluit Waddenzee van kracht blijft.

Vanuit het Actieplan Vaarrecreatie worden de ondernemers van robbentochten ook geïnformeerd over de Erecode voor wadvaarders (de gedragscode voor vaarrecreanten).

3. Bijdragen per eiland en voorstel resultaatbestemming

Binnen de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden is de volgende afspraak gemaakt met betrekking tot de door de eilanden te vergoeden bijdragen:

- De bijdragen van de eilanden worden voor wat betreft het programma “Vijf eilanden taken” verdeeld op basis van de volgende verdeelsleutel:
 - Texel, 30%
 - Vlieland, 10%
 - Terschelling, 25%
 - Ameland, 25%
 - Schiermonnikoog 10%;
- De eilanden dragen allen in gelijke mate bij voor wat betreft de uit te voeren taken van de gezamenlijke rekenkamer;
- De bijdragen van de Friese eilanden worden voor wat betreft de “Vier eilanden taken” verdeeld in de verhouding:
 - Vlieland, 1/6 deel
 - Terschelling, 1/3 deel
 - Ameland, 1/3 deel
 - Schiermonnikoog 1/6 deel

Uit de jaarrekening blijkt dat er een rekeningtekort is ontstaan van € 183.206. Het Dagelijks Bestuur stelt voor het rekeningtekort te dekken op basis van de reguliere verdeelsleutels:

	Verdeelsleutel vijf eilanden taken	Verdeelsleutel vier eilanden taken	Aandeel overschrijding vijf eilanden taken	Aandeel overschrijding vier eilanden taken	Totaal aandeel rekeningtekort
Bijdrage gemeente Texel	30,0%	0,0%	44.132	0	44.132
Bijdrage gemeente Vlieland	10,0%	16,7%	14.711	6.028	20.739
Bijdrage gemeente Terschelling	25,0%	33,3%	36.778	12.020	48.798
Bijdrage gemeente Ameland	25,0%	33,3%	36.778	12.020	48.798
Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	10,0%	16,7%	14.711	6.028	20.739
	100,0%	100,0%	147.109	36.097	183.206

JAARREKENING 2017

Jaarrekening

1. Balans per 31 december 2017 voor voorgestelde resultaatbestemming

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
Activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Investerings met een economisch nut		19.729		16.850
<i>Uitzettingen met looptijd korter dan een jaar</i>				
Vorderingen op openbare lichamen		139.992		427.220
Overige vorderingen		0		0
<i>Liquide middelen</i>				
Banksaldi		181.901		231.515
<i>Overlopende activa</i>				
Overlopende activa		4.167		54.794
<i>Totaal activa</i>		<u>345.790</u>		<u>730.379</u>
Passiva				
<i>Eigen vermogen</i>				
Algemene reserve	50.000		72.264	
Bestemmingsreserve duurzaamheid	84.034		0	
Te bestemmen resultaat	-183.207		-260.992	
		-49.173		-188.728
<i>Netto vlottende schulden</i>				
Crediteuren	183.246		321.796	
Transitoria	5.600		597.311	
Te betalen aan eilanden/Leeuwarden ICT	206.117		0	
		394.963		919.107
<i>Totaal passiva</i>		<u>345.790</u>		<u>730.379</u>

2. Realisatie van de lasten per programma

2.1. Totaal van de programma's

Totaal programma's			
	2017		2017
Lasten programma Vijf eilanden taken	637.610	Baten programma Vijf eilanden taken	
		Bijdrage gemeente Texel	138.150
		Bijdrage gemeente Vlieland	46.050
		Bijdrage gemeente Terschelling	115.126
		Bijdrage gemeente Ameland	115.125
		Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	46.050
			460.501
		Bijdrage gemeente Texel, rekenkamer	6.000
		Bijdrage gemeente Vlieland, rekenkamer	6.000
		Bijdrage gemeente Terschelling, rekenkamer	6.000
		Bijdrage gemeente Ameland, rekenkamer	6.000
		Bijdrage gemeente Schiermonnikoog, rekenkamer	6.000
			30.000
	637.610		490.501
Lasten programma Vier eilanden taken	150.097	Baten programma Vier eilanden taken	
		Bijdrage gemeente Texel	0
		Bijdrage gemeente Vlieland	19.004
		Bijdrage gemeente Terschelling	37.996
		Bijdrage gemeente Ameland	37.996
		Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	19.004
			114.000
	150.097		114.000
TOTAAL VAN DE LASTEN VOOR RESULTAATBESTEMMING	787.707	TOTAAL VAN DE BATEN VOOR RESULTAATBESTEMMING	604.501
		ONTTREKING AAN DE BESTEMMINGSRESERVE DUURZAAMHEID	0
		ONTTREKING AAN DE ALGEMENE RESERVE	0
		RESULTAAT 2017	183.206
TOTAAL VAN DE LASTEN NA RESULTAATBESTEMMING	787.707	TOTAAL VAN DE BATEN NA RESULTAATBESTEMMING	787.707

2.2. Programma “ Vijf Eilanden”

Programma Vijf eilanden taken		
	begroting 2017	werkelijk 2017
Personeelskosten:		
Secretaris	108.000	40.010
Secretariële ondersteuning	51.000	98.608
Beleidsmedewerkers	132.500	266.453
Overige personeelskosten	6.000	9.067
Reis- en verblijfkosten personeel	7.000	9.348
	304.500	423.486
Huisvestingskosten:		
Bureaunkosten	17.000	15.459
Huur en energie	17.000	16.667
Overige huisvestingskosten	5.000	2.202
	39.000	34.328
Kosten financiële administratie:		
Accountantskosten	6.000	6.771
Financiële ondersteuning partners	11.000	10.685
P&O ondersteuning partners	3.000	6.906
Diverse administratiekosten	1.000	8.610
	21.000	32.972
Vergader- en verblijfkosten:		
Representatiekosten	2.500	793
Kosten video-conferencing	5.000	11.208
Vergaderingen Algemeen Bestuur	3.500	2.931
Presentiegelden Algemeen Bestuur	4.000	1.998
Ondersteuning Eilandergriffier	5.000	6.236
Bijeenkomst medewerkers 5 eilanden	15.000	20.925
Kosten rekenkamercommissie	30.000	35.558
Vergaderingen Dagelijks Bestuur	3.000	1.744
Vergaderingen werkgroepen	1.000	3.454
	69.000	84.847
RCW en Werelderfgoed		
Bijdrage RCW	20.000	21.806
Aanjager werelderfgoed	20.000	27.335
Bijdrage convenant vaarrecreatie	0	0
Kosten aanjager werelderfgoed	2.500	0
Af, bijdragen derden aanjager werelderfgoed	-2.500	0
	40.000	49.141
Vaste projecten:		
Energy valley	0	0
	0	0
Projecten:		
projecten vijf eilanden	15.000	12.836
	15.000	12.836
Onvoorzien:	2.000	0
TOTALE LASTEN	490.500	637.610

2.3 Programma “Vier Eilanden”

	begroting 2017	werkelijk 2017
Personeelskosten:		
Secretaris	0	-35.808
ICT-coördinator	87.000	148.736
Overige personeelskosten	2.000	2.267
Reis- en verblijfkosten personeel	2.000	2.636
	91.000	117.831
Projecten		
projecten vier eilanden	23.000	32.266
project duurzaamheid	0	0
af: ontvangen bijdragen	0	0
	23.000	32.266
TOTALE LASTEN	114.000	150.097

3. Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De balans is weergegeven voor voorgestelde resultaatbestemming.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa omvatten de investeringen in kantoormeubilair en dergelijke die bij de ingebruikname van het kantoor in Harlingen zijn aangeschaft. Deze activa worden in een periode van 15 jaar afgeschreven.

Het verloop in 2017 is als volgt:

	€
Boekwaarde 1 januari 2017	16.850
Aanschaf bureaustoelen	5.081
Af: afschrijvingen 2017	2.202
Stand per 31 december 2017	19.729

Vorderingen

Dit betreft met name vorderingen op deelnemende gemeenten en de Provincie Fryslân. De vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

De specificatie is als volgt:

Debiteuren overige overheid	139.992
-----------------------------	---------

Liquide middelen

Dit betreft het direct opneembare tegoed bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de ABN-AMRO Bank.

Overlopende activa

Te verrekenen met gemeente inzake huur gebouw	4.167
---	-------

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het verloop van de Algemene reserve is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2017	72.265
Af: rekeningresultaat 2016	-260.992
Bij: storting Waddeneilanden	238.727
Stand per 31 december 2017	<u>50.000</u>

Het voorstel resultaatbestemming 2017 is opgenomen in hoofdstuk 3 van de Inleiding.

Bestemmingsreserve

	€
Stand per 1 januari 2017	0
Storting 2017	84.034
Stand per 31 december 2017	<u>84.034</u>

Netto vlottende schulden

Crediteuren

De specificatie is als volgt:

	€
Crediteuren overige overheid	132.029
Overige crediteuren	51.217
Totaal	<u>183.246</u>

Transitoria

De opbouw van de post is als volgt:

Te betalen accountantskosten 2017	5.600
Totaal	<u>5.600</u>

4. Toelichting op de belangrijkste afwijkingen tussen de werkelijke en begrote lasten over 2017

Programma “Vijf eilanden”

Personeelskosten:

In 2016 is een detacheringscontract gesloten met de secretaris-directeur. De totale lasten zijn opgenomen in de jaarrekening 2016. In 2017 is gebleken dat er naast de lasten ook nog opbrengsten waren. Dit bedrag is verrekend met de inhuur van de vervangende secretaris-directeur.

Bij het secretariaat zijn de lasten hoger uitgevallen vanwege de langdurige ziekte van de secretaresse.

In 2017 is de bemensing van het secretariaat voor de eerste maal op volle sterkte. Dit wordt grotendeels gecompenseerd door lagere kosten van de secretaris. Vanaf 2018 wordt met de volledige inzet van beleidsmedewerkers in de begroting rekening gehouden.

Kosten financiële administratie:

De kosten van de financiële administratie vallen iets hoger uit in verband met een hogere inzet door de P&O-afdeling van de gemeente Terschelling als gevolg van de begeleiding van de voormalig secretaris-directeur, de sollicitatieprocedure voor een ICT coördinator en het opstarten van de sollicitatieprocedure van de secretaris-adviseur.

Vergader- en verblijfkosten:

De kosten voor videoconferencing, de Waddendagen en de kosten van de rekenkamercommissie zijn wat hoger uitgevallen dan eerder begroot.

RCW en Werelderfgoed:

De lasten zijn circa € 5.000 hoger dan begroot doordat in het kader van het convenant vaarrecreatie door het vertrek van een beleidsmedewerker een groter beroep moest worden gedaan op externe inzet.

Programma “Vier eilanden”

Personeelskosten:

Door het vertrek van de ICT-coördinator is er voor de rest van 2017 een ICT coördinator ingehuurd wat tot een lastenverzwaring heeft geleid. Met ingang van 1 januari 2018 is de vacature weer vast ingevuld.

Projecten 4 eilanden:

In 2017 is veel aandacht geweest voor het actieplan vaarrecreatie waar de 4 eilanden 50% aan bijdragen. Daarnaast zijn er gesprekken geweest met de Belastingdienst over de vergoeding van huisvesting van medewerkers op het eiland. Hiervoor is externe deskundigheid ingehuurd.

CONTROLEVERKLARING 2017

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 9639
Fax 023 - 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden op 31 december 2017 in hoofdlijnen in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag (inclusief relevante paragrafen);
- de overige gegevens;
- diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het Algemeen Bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het Algemeen Bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 12 juni 2018
Reg.nr.: 102951/215/396/200
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend: mr. drs. J.C. Olij RA

JAARREKENING 2017

Paragrafen

1. Paragraaf Treasury

Op 1 januari 2001 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) in werking getreden. In deze wet worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Deze functie wordt als volgt gedefinieerd:

“Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico’s.”

In het jaar 2017 zijn geen financiële transacties met derden afgesloten. De liquiditeiten van de gemeenschappelijke regeling zijn aangehouden op een betaalrekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten en een klein bedrag op een betaalrekening bij de ABN-AMRO Bank voor contante betalingen. Gedurende het jaar 2016 heeft de gemeente Terschelling voorzien in een tijdelijk liquiditeitstekort bij de GR voor een bedrag van € 300.000. Begin 2017 is dit bedrag aan de gemeente Terschelling terug gestort.

2. Risicoparagraaf

Op dit moment zijn voor de Gemeenschappelijke Regeling geen specifieke risico's te onderkennen. De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt.

De Gemeenschappelijke Regeling is klein van omvang en daarom kwetsbaar bij ziekte en uitval van medewerkers. Dat is ook het afgelopen jaar gebleken. Hiervoor wordt in de begroting geen specifiek vervangingsbudget vrijgemaakt. Indien dergelijke uitval zich voordoet, zal via een begrotingswijziging aan het AB een aanpassing van de begroting worden voorgelegd, waarvan de lasten worden verdeeld over de deelnemende eilandgemeenten.

JAARREKENING 2017

Bijlage

JAARREKENING 2017

Bijlage 1, kostenverdeelstaat 2017

Kostenverdeelstaat						
2017 Begroting				2017 Werkelijk		
		Verdeling			Verdeling	
		Vijf eilanden	Vier eilanden		Vijf eilanden	Vier eilanden
Personeelskosten:						
Secretaris	108.000	108.000		4.202	40.010	-35.808
Secretariële ondersteuning	51.000	51.000		98.608	98.608	
ICT-coördinator	87.000		87.000	148.736		148.736
Beleidsmedewerkers	132.500	132.500		266.453	266.453	
Overige personeelskosten	8.000	6.000	2.000	11.334	9.067	2.267
Reis- en verblijfkosten personeel	9.000	7.000	2.000	11.984	9.348	2.636
	395.500	304.500	91.000	541.317	423.486	117.831
Huisvestingskosten:						
Bureaunkosten	17.000	17.000		15.459	15.459	
Huur en energie	17.000	17.000		16.667	16.667	
Overige huisvestingskosten	5.000	5.000		2.202	2.202	
	39.000	39.000		34.328	34.328	
Kosten financiële administratie:						
Accountantskosten	6.000	6.000		6.771	6.771	
Financiële ondersteuning partners	11.000	11.000		10.685	10.685	
P&O ondersteuning partners	3.000	3.000		6.906	6.906	
Diverse administratiekosten	1.000	1.000		8.610	8.610	
	21.000	21.000		32.972	32.972	
Vergader- en verblijfkosten:						
Representatiekosten	2.500	2.500		793	793	
Kosten video-conferencing	5.000	5.000		11.208	11.208	
Vergaderingen Algemeen Bestuur	3.500	3.500		2.931	2.931	
Presentiegelden Algemeen Bestuur	4.000	4.000		1.998	1.998	
Bijeenkomsten raden 5 eilanden	5.000	5.000		6.236	6.236	
Bijeenkomst medewerkers 5 eilanden	15.000	15.000		20.925	20.925	
Kosten rekenkamercommissie	30.000	30.000		35.558	35.558	
Vergaderingen Dagelijks Bestuur	3.000	3.000		1.744	1.744	
Vergaderingen werkgroepen	1.000	1.000		3.454	3.454	
	69.000	69.000		84.847	84.847	
Internationale contacten:						
Contributie Euregio	0	0		0	0	
	0	0	0	0	0	0
RCW en Werelderfgoed						
Bijdrage RCW	20.000	20.000		21.806	21.806	
Aanjager werelderfgoed	20.000	20.000		27.335	27.335	
Bijdrage convenant vaarrecreatie	0	0		0	0	
Kosten aanjager werelderfgoed	2.500	2.500		0	0	
Af, bijdragen derden aanjager werelderfgoed	-2.500	-2.500		0	0	
	40.000	40.000	0	49.141	49.141	0
Vaste projecten:						
Energy valley	0	0		0	0	
	0	0	0	0	0	
Projecten:						
projecten vijf eilanden	15.000	15.000		12.836	12.836	
project vier eilanden	23.000		23.000	32.266		32.266
	38.000	15.000	23.000	45.102	12.836	32.266
Onvoorzien:						
	2.000	2.000		0	0	
	2.000	2.000		0	0	
TOTALE LASTEN	604.500	490.500	114.000	787.707	637.610	150.097
LASTEN VOOR MUTATIES RESERVES	604.500	490.500	114.000	787.707	637.610	150.097
ONTTREKKING AAN RESERVES	0	0	0	0	0	0
LASTEN NA MUTATIES RESERVES	604.500	490.500	114.000	787.707	637.610	150.097

JAARREKENING 2017

Bijlage 2, Wet normering topinkomens 2017

WADDENEILANDEN

Bezoldiging topfunctionarissen 2017

Dagelijks bestuur

Naam	A. de Hoop	T. Schokker	B. Wassink	D. Stellingwerf	M. Uitdehaag	W.R.H. van Schoonhoven
functie	Dagelijks bestuur	Dagelijks bestuur	Dagelijks bestuur	Dagelijks bestuur	Dagelijks bestuur	Wnd. Secretaris- directeur

De leden van het Dagelijks Bestuur kregen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. Voor de inzet door de waarnemend secretaris-directeur is over 2017 door de gemeente Terschelling een bedrag van € 49.371 in rekening gebracht. De inzet van de waarnemend secretaris-directeur was gedurende 2017 voor gemiddeld 0,4 fte.

Algemeen bestuur 2017

Naam	G. Bos	T. Lugt	C. Oosterbaan	A. Romar	W. van Deelen	G. Schweigmann
functie	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur

Naam	A. Tuil	I. Marinus	J. Witting	E. de Ruiter	J. Stuivenga	M. Rupert
functie	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur

Naam	N. Erwich	A. Schaatsenberg	A. van de Wetering	B. zegeren	P. van Sijp	D. Veltkamp
functie	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur

Naam	D. Beijaard	D. Brouwer	W. Groendijk	E. de Groot
functie	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur	Algemeen bestuur

